

# Noi contribuții la studiul amonitic al cretacului inferior din Platforma moesică

≡ R. Muțiu

Forajele executate de Ministerul Petrolului și Ministerul Energiei în unitatea moesică au scos în evidență o nouă faună de amoniți, extrași din carotele depozitelor cretace inferioare.

Astfel, lucrarea de față vine să completeze inventarul amonitic al speciilor descrise pînă în prezent [8, 9, 10, 11] în Platforma moesică.

Fauna care urmează a fi descrisă a fost extrasă din diferitele zone ale platformei din: seria carbonatată neocomiană și seria grezoasă-marnoasă a albianului.

## Lista faunei

*Spiticeras* sp.

*Berriasella* sp.

*Bochianites neocomiensis* Or b.

*Phylloceras* aff. *tethis* orb.

*Crioceras emerci* Lev.

*Leymeriella tardefurcata* Ley m.

*Leymeriella* sp.

*Leymeriella* aff. *rencurelensis* Jacob

*Protohoplites* cf. *d'archiaci* d'Or b.

*Hoplites dentatus* Sow.

*Hysterocheras varicosum*. S.

*Anisoceras* sp.

*Durnovarites* sp.

*Puzosia* sp.

## Descrierea faunei

*Spiticeras* sp.

Pl. I. fig. 1

### Diagnoză

Cochilie de talie potrivită, cu tuberculi ombilicali și costăție evidentă, ce se continuă pe partea ventrală, prezintă constricție caracteristică.

### Răspîndire și proveniență

Calcările berriasiene din regiunea Ciurești; a fost întîlnit în asociație cu *Spiticeras spitiense* Uhlig

*Berriasella* sp.

Pl. I. fig. 2

### Diagnoză

Cochilie de talie mică, cu costății sinuoase simple, ce alternează cu costăție bifidă.

### Răspîndire și proveniență

Calcările berriasiene din regiunea Ciurești; a fost găsită în asociație cu *Spiticeras spitiense* Uhlig.

Fam. *BOCHIANITIDAE* SPATH. 1922  
(Incl. *PROTANCYLOCERATIDAE*, Breistroffer 1947)

Genul *Bochianites* Lory 1898.

*Bochianites neocomiensis* d'Or b.

Pl. I. fig. 4—5

Referință tip.

1842 *Bochianites neocomiensis* d'Or b. [15] p. 560, pl. 138, figurile 1—5.

1902 *Bochianites neocomiensis* d'Or b. — Sarsin și Schöndelmayer [16] p. 178.

1962 *Bochianites neocomiensis* d'Or b. — Muțiu [8] p. 450, p. II. figura 13.

1962 *Bochianites neocomiensis* d'Or b. — Wiedmann [17] p. 87. pl. 6, figura 6.

### Diagnoză

Cochilie de talie medie, foarte alungită, cilindrică, puțin comprimată, în secțiune transversală ovală, costăția oblică regulată și simetrică.

### Răspîndire și proveniență

Valanginianul din Franța, Germania, Caucaz, Crimeea, Africa, India etc.

A mai fost citat de autor în Platforma moesică în regiunea Ciurești; exemplarul de față provine din fj. Găneasa.

Fam. *PHYLLOCERATIDAE* ZITTEL 1884

Genul *Phylloceras* Suess 1954

*Phylloceras* aff. *tethys* d'Or b. i. g.

Pl. I. fig. 3

Referință tip.

1842 *Ammonites tethys* d'Orbigny (15) p. 174, pl. 53, fig. 7—9.

1966 *Phylloceras* aff. *tethys* d'Orbigny, Muțiu (8) p. 450, pl. II. fig. 10.

### Diagnoză

Sîntem în posesia unui amonit de talie medie care prezintă o linie phylloceratidică, cu costăție fină slab conservată, care spre partea ombilicală pare a se atenua pînă la dispariție.

### Răspîndire și proveniență

Valanginian — barremian din Franța, Germania, Ungaria, Bulgaria etc., în Platforma moesică a mai fost citată de autor în regiunea Ciurești, exemplarul descris provine din zona Milești.

Fam. *CRIOCERATIDAE* Hyat 1900

Genul *Crioceratites* Léveillé 1837

*Crioceras emerci* Lé v.

Pl. I. fig. 6

Referință

1840 *Crioceras emerci* Lé v.; — d'Orbigny [15] p. 463, pl. 114, figurile 3, 4, 5.

1902 *Crioceras emerci* Lé v.; Sarasin și Schöndelmyer (16) p. 115, pl. 13, figurile 1, 2, 3.

Diagnoză

• Cochilie tipică crioceratică cu coaste pronunțate cu trei tuberculi și coaste intermediare.

Pe partea ventrală tuberculii sînt transformați în spini.

Răspîndire și proveniență

Barremianul din Franța, Elveția, Bulgaria, Ungaria, U.R.S.S. etc. Pe teritoriul țării noastre a fost identificat de autor în bazinul Dîmbovicioarei și regiunea Svinița este citat și în sudul Dobrogei și flișul Carpatic.

Fam. *LEYMERIELLIDAE* Breisroffer 1951

Genul *Leymeriella* Jacob 1907

*Leymeriella tardefurcata* Leym.

Pl. I. fig. 7

Referințe

1841 *Ammonites tardefurcata* Leym., d'Orbigny [15] p. 248, pl. 71, figurile 4 și 5.

1847 *Ammonites tardefurcatus* Pictet et Boux [14] p. 76, pl. 7, figurile 4 a—b.

1907 *Leymeriella tardefurcata* Jacob [5] p. 51, pl. 7, figurile 9—12.

1925 *Leymeriella tardefurcata* Spath [17] p. 84, pl. 6, figurile 12, pl. 7, figurile 1—2, pl. 8, figura 3 în text.

1953 *Leymeriella tardefurcata* Glazunova [3] p. 57, pl. 13, figurile 1 a, b, 2.

1967 *Leymeriella tardefurcata* Kalcieva-Iliceva [6] p. 25, pl. 1, figurile 1—10.

1968 *Leymeriella tardefurcata* R. Muțiu [12] p. 141, pl. 1, figurile 8, 9.

Diagnoză

Coaste flexuoase înclinate puțin înainte, întrerupte în regiunea sifonală, nu prezintă tuberculi. *Leymeriella tardefurcata* este asemănătoare cu *L. Schrammeni* Jacob, dar se deosebește de aceasta prin faptul că *L. tardefurcata* coastele se accentuează devenind larg flexioase, cu dispoziție tardefurcată, prezintă pe laturi 35 coaste.

Răspîndire și proveniență

Este fosilă caracteristică pentru baza albianului inferior (zona cu *L. tardefurcata*). A fost întîlnită în Anglia, bazinul Parisului, Africa, Caucaz, Turcmenia, Mangislîc, Kapet Dag. etc. Este citată în Republica Socialistă România în Carpați, sudul Dobrogei, Platforma moesică (reg. Sărulești). Specia descrisă provine din fj, 4 Călărași 30 m).

*Leymeriella aff. rencurelensis* Jacob

Pl. I. fig. 8

1907 *Leymeriella rencurelensis* Jacob (5) p. 54, pl. VII, figurile 17, 18, 19, 20 a, b, c.

1967 *Leymeriella rencurelensis* Jacob, Kalcieva (6) p. 28, pl. II, figurile 1—2.

Diagnoză

Cochilia se deosebește de *L. tardefurcata* prin turele mai puțin îmbrățișate și ombilic larg, lăsînd bine a se observa turele interne; ornamentația de tip tardefurcat, cu coaste viguroase.

Răspîndire și proveniență

Albianul inferior din Franța, Anglia, Bulgaria etc.

Provine din fj. Călărași.

Fam. *HOPPLITIDAE* H. Douville 1890, Hyatt și Spath 1925

Genul *Protohoplites* Spath 1923

*Protohoplites cf. archiaci* d'Orb.

Pl. I. fig. 11—11 a

Referință tip

1841 *Ammonites archiacianus* d'Orb. (15) p. 244, pl. 70

1952 *Protohoplites archiaci* d'Orb.; Piveteaux — (Paleontol. 1952) p. 656, pl. 20, figurile 1 și 1 a.

Diagnoză

Cochilie de talie moderată, piritizată, ornamentația viguroasă constă din tuberculi costali alungiți radiali și creste pronunțate, bine reliefate pe partea ventrală.

După d'Orbigny specia descrisă anterior, prezintă afinități cu *A. tuberculatus* și *A. michelinianus*, dar se deosebesc de acestea prin lipsa coastelor dorsale și a formei tuberculilor. La *A. michelinianus tuberculii* sînt conici.

Răspîndire și proveniență

Albianul inferior din Franța și partea bazală a albianului mediu (*Z.* cu *Mammilatum*) provine din nisipurile glauconitice fj. Călărași de deasupra nisipurilor cu *Leymeriella tardefurcata*.

Fam. *PARAHOPPLITIDAE* SPATH

Genul *Hoplites* Neurmayer, 1875 și *Hoplites dentatus* Sow

Pl. 1, fif. 12 — 12 a

Referință

1922 *Hoplites dentatus* Sow; Spath [17] p. 101, pl. 7, figura 5 în text, f. 23.

1953 *Hoplites dentatus* Sow; Glazunova [8] p. 64, pl. 15, figura. 1 a — c, 2 a și c.

Diagnoză

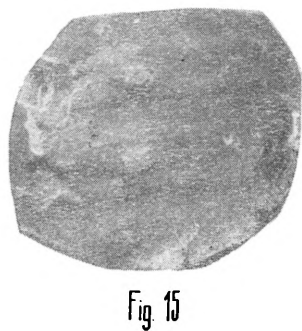
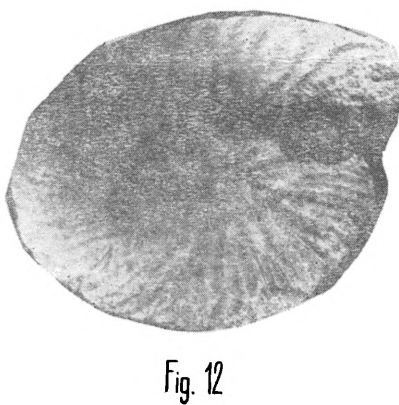
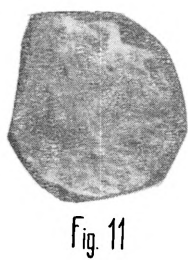
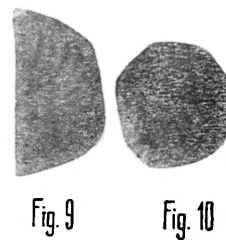
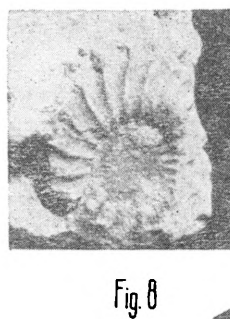
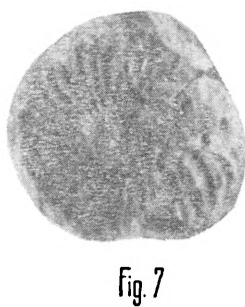
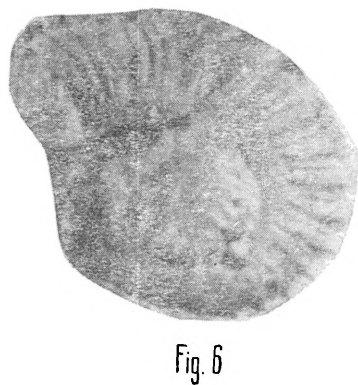
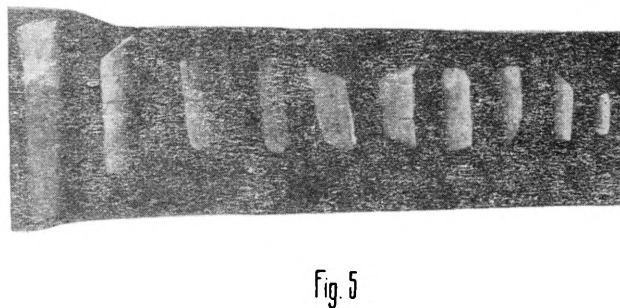
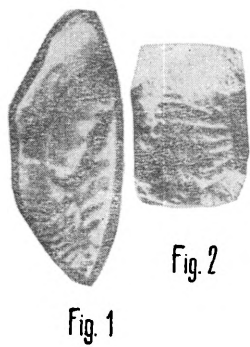
Cochilie cu ombilic destul de îngust, peretele ombilical înalt și vertical. Părțile laterale aproape plate; secțiunea turei înalte, puțin îngustate la periferie.

Sculptura cochiliei destul de pronunțată. Coastele principale bifurcate și coastele intermediare încep de la jumătatea turei.

Prezintă îngroșări în zona ombilicală, iar pe partea ventrală un șanț caracteristic.

*Hoplites dentatus* este foarte apropiat de

# PLAȘA 1



TABEL DE RĂSPINDIRE STRATIGRAFICĂ GEOGRAFICĂ ȘI  
FRECVENȚA FAUNEI CRETACICE INFERIOARE

Nr. crt.	Numele speciei	Răspindirea stratigrafică														FRECVENȚA							
		BREMUSIAN		VALANGIAN		HULTERIAN		BARREMIAN		APTIAN		ALBIAN		AMELIA	FRANTA	ELVEȚIA	ROMANIA	BULGARIA	U.R.S.S.	5	10	15	20
1	<i>Bochianites neacomensis</i> ORBIGNY														+	+	+	+	+				
2	<i>Phylloceras aff. thictis</i> ORBIGNY														+	+	+	+	+	+			
3	<i>Crioceras emerici</i> LÉV.														+	+	+	+	+	+			
4	<i>Leymeriella tandemfurcata</i> LEVM.														—	+	+	+	+	+	+		
5	<i>Leymeriella aff. reurelensis</i> ORBIGNY														—		+				+		
6	<i>Protubopites cf. darchiaci</i> ORBIGNY														—		+			+			
7	<i>Hoplites dentatus</i> Sow. ORBIGNY														—	+	+	+	+	+	+	+	
8	<i>Hysterocheras varicosum</i> Sow.														—	+	+	+	+	+	+	+	
9	<i>Anisoceras</i> sp.														—	+	+	+	+	+	+	+	
10	<i>Durnovarites</i> sp.														—	+	+			+	+		

*Hescragmolles* S p a t h, dar se deosebește prin prezența șanțului exterior și a ombilicului mai îngust.

#### Răspindire și proveniență

Este fosilă caracteristică pentru albianul mediu din Anglia, Franța, Elveția, Bulgaria, România U.R.S.S. etc. provine din gresiile glauconitice ale Platformei moesice (reg. Călăreți). Fam. **DIPLOCERATIDAE** S P A T H

Genul **HYSTEROERAS** H Y A T 1900

*Hysterocheras varicosum* S o w

Pl. 1, fig. 13

#### Referință

1841 *Ammonites varicosum* S o w, O r b i g n y [15] p. 291, pl. 87, figurile 1 — 5.

1847 *Ammonites varicosum* S o w, P i c t e t i n P i c t e t e t R o u x [14].

1934 *Hysterocheras varicosum* S o w, S p a t h [17] p. 473, pl. 49, figura 5 a, b; text figura 160 e — g, 162 — 167.

1932 *Schloenbachia (Parvingneria) varicosa* S o w; C o l l i g n o n [1] p. 14., pl. 11, figurile 1 și 2.

1968 *Hysterocheras varicosum* S o w M u ț i u [11], p. 5., pl. 2, figurile 18 — 19.

#### Diagnoză

Fragmentul de tură al exemplarului nostru prezintă secțiunea patritică cu flancuri aplatizate, coaste puternice, umflate către regiunea ventrală ce alternează cu coaste mai scurte intercalate; în regiunea ombilicală prezintă tuberculi.

#### Răspindire și proveniență

Albianul superior, zona cu *H. varicosum* (S t r a t 10 și 9) din Anglia, Franța, România. Platforma moesică provine din Platforma moesică f. J. Isvoru.

*Anisoceras* sp.

#### Diagnoză

Sintem în posesia unui fragment de crosă de talie medie, ce prezintă două rînduri de tuberculi pe laturi și coaste pronunțate.

#### Răspindire și proveniență

Albianul superior reg. Bilciurești.

*Durnovarites* sp.

Pl. 1, fig. 16 — 16 a, 17

Cochilie de talie medie, cu trei rînduri de noduli proeminenți pe flancuri. Între noduli sînt coaste proeminente. Pe marginea ventrală se detașează proeminent o carenă.

#### Răspindire și proveniență

Albianul superior din Platforma moesică.

*Puzosia* sp.

Pl. 1, fig. 14

Formă de talie medie, cu construcții caracteristice și costajie evidentă.

#### Concluzii stratigrafice

Din fauna cretacică inferioară inventariată așa cum s-a arătat, sînt considerate caracteristice următoarele specii de amoniți:

*Spiticeras* sp. este caracteristic pentru berriasian fiind găsit în asociație cu *S. Spi-tiense* în regiunea Ciurești.

*Crioceras emerici* este specie caracteristică pentru barremianul din regiunea Ciurești. Faciesul barremianului din această regiune este identic cu cel din Dimbovicioara și Svinița.

*Leymeriella tardefurcata* este fosilă de zonă pentru albianul inferior.

*Hoplites dentatus* caracterizează partea mediană a albianului fiind fosilă de zonă.

*Histeroceras varicosum* este fosilă de subzonă, din zona cu *Mortoniceras inflatum* (L. Spath 1925) (Albian superior). Specia a mai fost citată în Platforma moesică în regiunea Manolache și Tinganu din estul Platformei moesice.

Formele de *Dnrnovarites* sp. și *Anisoceras* sp. sînt caracteristice pentru Albianul superior.

În regiunea Călărași depozitele albiene sînt alcătuite din gresii glauconitice ce însumează grosimi de cîțiva zeci de metri, fiind reprezentate prin termenul inferior (*Leymeriellan*) ele stau peste depozitele calcaroase barre-miene — apțiene recifale, suportînd discordant marnele turoniene inferioare cu *Mammites nodosoides*.

#### BIBLIOGRAFIE

1. Collignon M. Les ammonites pyritenses de l'albien supérieur du Mont Raynaud a Madagascar. Tananarive 1932.
2. Filipescu M. și Grigorescu D. Contribuții la studiul faunei cretacice din flișul Carpaților Orientali. Studii și Cercet. T. 11, 1966. Ed. Academiei Republicii Socialiste România.
3. Glazunova A. Ammoniti apta i alba Kopet-Daga 1953.
4. Grigoraș, N., Pătruț, I. și Popescu M. Contribuții la cunoașterea evoluției Platformei moesice de pe teritoriul Republicii Socialiste România Asoc. Balcano Carp. Congres 5, București, 1961.
5. Jacob, M. Quelques ammonites du cretacé moyen Paris, 1907.
6. Kaliceva Iliceva. Preistaviteli na roda Leymeriella ot dolnaia alb. na Severnozapada Blgars. 1967.
7. Mazenot, G. Les paléohoplitidées titoniques et berriasiens du sud-est de la France., XVIII., fasc. 1-4 1939. ♣
8. Muțiu, R. Contribuții la studiul paleontologic al depozitelor neocomiene din vestul Platformei moesice. În: Petrol și Gaze nr. 11, 1963.
9. Muțiu, R. Contribuții la studiul neocomianului, amonitic din Platforma moesică (partea centrală). În: Petrol și Gaze 9/1966.
10. Muțiu, R. Contributions a l'étude paleontologique du cretacé inférieur dans la plate-forme moesique. Asoc. G ol. Carp, Balk. Beograd 1967.
11. Muțiu, R. Contribuții la studiul paleontologic și stratigrafic al depozitelor albiene din Platforma moesică. Ed. Academiei Republicii Socialiste România (sub tipar).
12. Muțiu, R. Asupra prezenței turonianului inferior și a albianului inferior în cîmpia română. În: Petrol și Gaze 3/1968.
13. Paucă, M. și Patrulius, D. Contribuții la studiul paleontologic al depozitelor albiene de la Giurgiu. Ed. Academiei, R.P.R., 1960.
14. Pictet et Roux Grés verts des environs de Geneve. Geneve — 1847—53.
15. Orbigny, A. Terrain crétac. Pal. française. I, Cephalopod. Paris 1840—41.
16. Sarasini și Schöndelmayer Ammonites du Crétacique infer. du Chatel S. Denis Geneve 1902.
17. Spath, L. Ammonoidea of the Gault. Pal. Soc. 1920—1925 — 1934, London.
18. Wiedmann, J. Untere Kreide Ammoniten von Mallorca. Acad. der Wissen und de liter. 1962.

